СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIII. Ч. 255. Джерзі Сіті, Н. Дж., пятниця, 1-го листопада 1935. — VOL. XLIII. No. 255. Jersey City, N. J., Friday, November 1, 1935. THREE CENTS

ПРЕЗИДЕНТ ПРОТИ ТОРГОВЛІ З ІТАЛІЄЮ

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт і секретар стейту Гол видали так різко висловлені заяви про ситуацію, витворену війною Італії проти Етіопії, що їх уважають загально за заяву перервання всяких торговельних зносин між Америкою й Італією.

Ці заяви оброблено на конференції визначних американських політиків у Білім Домі, в справі акції Ліги Націй. Американський уряд хотів показати, що він робить зі свого боку все, що можливе, для здержання війни.

Заяви остерігають американських бизнесменів перед веденням торговлі або якогонебудь іншого бизнесу з воюючими сторонами, що при нинішніх умовинах значить з Італією, бо торговлі між Америкою й Етіопією просто нема. Президент додав, що американський уряд слідить за висилкою товарів до воюючих сторін, щоби бизнесмени знали, що уряд не говорить нічого на вітер. Уряд теж слідить за тими посилками товарів, що йдуть до невтральних країв, але могли би звідти бути переслані до воюючих.

Президент заявив далі, що американський уряд ужиє свого впливу для скорого привернення мира.

УРЯД ПРОТИ КАРАННЯ СТРАЙКАРІВ НА ДОПОМОГОВИХ РОБОТАХ.

НЮ ЙОРК. — Уряд постановив не карати робітників на допомогових роботах за те, що вони минулого тижня здержали роботу на три години, щоб запротестувати проти відправлювання з роботи канцелярійних робітників.

Уряд постановив обмежитися за задержання заплати за час страйку, але не позбавляти робітників, що страйкували, прав старшинства.

ЛЮДИ ЇДЯТЬ МЕНШЕ ЧЕРЕЗ ДЕПРЕСІЮ.

ВАШИНГТОН. — Урядові статистики вилічили, що пересічний Американець їсть від депресії коло 20 фунтів поживи менше, ніж їв до депресії.

У роках 1930—1933 кождий мешканець Злучених Держав споживав річно 1,474 фунти поживи, а від того часу по 1,454 фунти на рік.

Стверджено теж деякі переміни в підборі родів поживи, але чому це приписати, чи зміні смаку, чи новій моді в їдженню, чи безробіттю, не стверджено.

ВЖЕ РОБЛЯТЬ ВІТАМІН „Е".

САН ФРАНСІСКО. — На зборах „Американського хемічного товариства" прочитано реферат про те, що вченим не тільки вдалося відділити вітамін „е", котрий є основою плодючости, від інших складників їжі, але й знайти спосіб його виробу так, що його можна буде купити в торговлі.

Покищо вироблено його небагато, але вчені вже знайшли, з чого його виробляти в більшій скількости. Виглядає цей вітамін як кришталики соли.

Д-р Герберт М. Івенс, професор Каліфорнійського університету, що сповіщав збори про це відкриття, заповів для відкриття важні широкі наукові й практичні примінення.

ЧОТИРИ ОСОБИ ЗГИНУЛИ НА ЛІТАКУ.

ШЕЙН (Вайоминґ). — Підчас проби з величезним літаком летничого підприємства „Юнайтид Ерлайнз" літак розбився підчас сніжної бурі об горбок. Підчас катастрофи згинули всі 4 летуни, що робили пробу.

Фармери, що бачили випадок, кажуть, що ударившись об горбок, літак експльодував, підбився від землі в повітря й там експльодував іще раз, розкидаючи на всі боки куски літака й тіла летунів.

ЮНІЇ ПОЧИНАЮТЬ КАМПАНІЮ ПРОТИ БОЛЬШЕВИКІВ.

МИНЕАПОЛИС. — Американська Федерація Праці почала в цьому місті кампанію за прочищення робітничих юній з большевизму згідно з постановою останньої конвенції.

Кампанію має вести як особистий представник Вилієма Ґріна, президента Федерації, Мейер Луис.

Минеаполис вибрано на початок кампанії тому, бо тут від довшого часу бушують большевицькі агітатори.

СТРАЙК У ПАТЕРСОНСЬКИХ ШОВКОВНЯХ.

ПАТЕРСОН (Ню Джерзі). — Юнія робітників у фабриках „широкого шовку" в Патерсоні й околиці зарядила, щоб робітники вийшли на страйк 31-го жовтня.

На страйк юнія викликала кого 8,000 робітників у яких 500 фабриках. Міська робітнича рада, що пробувала запобігти страйкови, але не потрафила цього зробити, далі відбуває засідання та радить над новими способами полагодження непорозуміння між фабрикантами й робітниками.

СМЕРТНИЙ ПРИСУД НА ЧОТИРИ ОСОБИ.

НЮ ЙОРК. — Стейтовий суд присудив на смерть 4 особи за те, що вони вбили підчас нападу на одну коршму одного чоловіка, що не хотів дати ограбитись.

ВОСКРЕСНЕ!

Воскресне приспана країна
У світлих муках каяття;
З руїн повстане Україна
У творчім пориві життя.

Ми не діждем тієї днини —
Не стане нам до того сил,
Але величні ті хвилини
Ми благословимо й з могил.

Борис Лисянський.

ПОГИБЛІ ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ.

Тимчасова могила полковника Дмитра Вітовського на цвинтарі в Берліні, Німеччина.

Тамже є теж похований четар Юліян Чучман, що згинув разом з пок. Вітовським на літаку.

ЛИСТОПАД — МІСЯЦЬ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ

У цьогорічні листопадові роковини оце вже сімнацятий раз злинуть на нас спогади.

І буде маритися нам той першолистопадовий ранок, що дав нам змогу почути розкішний лопіт жовтоблакитнього прапора...

І будуть маритися нам кріваві бої, що серед них серце завмирало від трівоги на думку: чи встоїмось?

І будуть маритися нам нерівні змагання Української Армії за кожну пядь рідної землі.

Усе те було! Усе те минуло!

Як не частіше, то хоч раз у році, у листопадові роковини, щемить наше серце за тим, що було і минуло. А поза тим звикаємо до того, що є, зживаємося з тим, що приходить.

Тільки одні не зживаються. Це пречисті свідки й учасники світлого чину. Біль їхніх сердець не припиняється, бо його раз-у-раз підсилює біль ран, добутих у боротьбі за волю Рідного Краю.

І коли нема в нас змоги втишити душевний біль, — бо й самі носимо його у серці — то за всяку ціну мусимо втишити фізичні терпіння від близн та ран наших інвалідів. Мусимо вигоїти їх рани, що відновлюються, мусимо забезпечити інвалідам скромний прожиток таксамо радо і добровільно, як радо і добровільно склали вони своє здоровля на вівтарі Батьківщини.

ДОРОГІ НАШІ ЗАОКЕАНСЬКІ БРАТИ!

У Ваших серцях не погасала ніколи іскорка любови до тих наших найнещасливіших братів, у яких до загально-національної втрати, що її всі ми відчуваємо, долучилися ще й особиста втрата здоровля та спромоги заробітку на життя.

Віримо, що й тепер, у часі цьогорічних свят Української Державности, що їх ви із таким пієтизмом обходите на чужій землі, а то й кожен зокрема, не забудете за наших інвалідів. Нехай вони знають, що українське громадянство як слід доцінює той труд, що його вони кинули на вагу, коли важилася доля України.

У місяці листопаді прийдіть з допомогою нашому товариству, що знесилюється, несучи поміч інвалідам. Засоби вичерпуються, збірки жертв дають щораз менше, — забезпека інвалідів загрожена.

Не можемо допустити до того, щоб інваліди Української Армії гинули з голоду, чи передчасно вмирали від невилікуваних ран.

НА СТОРОЖІ ОКАЛІЧІЛИХ БОРЦІВ ЗА ВОЛЮ НАРОДУ СТОЇТЬ ЧЕСТЬ НАЦІЇ! УКРАЇНСЬКИЙ ІНВАЛІД НЕ ДАРОМ ЖДАТИМЕ НА ВАШУ ДОПОМОГУ.

ГОЛОВНА РАДА

УКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА ДОПОМОГИ ІНВАЛІДАМ У ЛЬВОВІ.

МУСОЛІНІЄВИ ПРЕДЛОЖЕНО НОВІ МИРОВІ УМОВИ

ПАРИЖ. — Британські й французькі знавці виготовили новий плян замирення в справі італійсько-етіопського конфлікту. Плян цей бере під увагу найновіші домагання Мусолінія. Покищо держить плян у тайні. І підносить думку, що публичне обговорювання мирових переговорів шкодить справі, а то й розбиває переговори.

ЖЕНЕВА ДАЛІ ЗАНЯТА САНКЦІЯМИ.

ЖЕНЕВА. — Виготовлений плян переведення економічного бойкоту Італії зачнуть переводити в життя практично щойно за яких два тижні. Але сумніваються, чи прийде тут до якихсь дійсно гострих мір. Кажуть, що справа буде проволікатись аж до січня, коли то перебере в Англії владу новий уряд. Крім того десь при кінці грудня італійська армія зачне відчувати вже дощі в Етіопії. З того заключають, що коли до того часу не прийде до замирення, то в січні буде властива пора вирішити остаточно, чи треба братися до дальших санкцій. Для британського уряду булоб найкраще, щоб війна закінчилася тепер, іще перед виборами, бо це скріпилоб його вплив на вибори.

ІТАЛІЯ БЕРЕТЬСЯ ДО БОЙКОТУ.

РИМ. — Фашистівський уряд береться поставити Італію щодо заграничної торговлі й обороту засобами поживи на воєнну стопу. Матерям і жінкам тих жовнірів, що полягли в світовій війні, поручено взяти в свої руки бойкот артикулів, що походять з держав, які заявилися за бойкот Італії.

Виходить, що тепер найбільше скористають на бойкоті такі держави як Австрія, Угорщина і Німеччина, які будуть могти експортувати до Італії свої товари без усяких обмежень, бо вони не заявилися за бойкот. Потерпить зате значно Франція, яка вивозила до Італії ледви чи не більше товарів від усіх інших країв.

НЕНАВИСТЬ ДО ФРАНЦІЇ ЗРОСТАЄ.

РИМ. — Всюди дається завважати велику нехіть до Франції, яку передше вважали за приятельку Італії, принаймні в справі конфлікту Італії з Етіопією. В часописах пишеться, що Франція, будучи посередником між Італією і Великою Британією, зрадила Італію. Пишеться далі, що є дані думати, що Франція заключила з Анґлією тайний воєнний договір і згодилася дати їй повну допомогу на Середземнім морі на випадок війни Анґлії з Італією.

ВСЕ НА ТЕ, ЩОБ ПРИСПІШИТИ МИР.

ЖЕНЕВА. — Досвідчені дипльомати є тої думки, що кождого дня появляються ріжні алярмуючі вісти щодо санкцій і війни між Анґлією й Італією головно на те, щоб наклонити Італію до якнайбільших уступок і закінчення війни.

ВИДАЮТЬ ЗАКОПАНУ СТАРУ ЗБРОЮ.

АДІС АБАБА (Етіопія). — Ще за часів етіопського короля Менеліка позакопувано в ріжних місцях багато зброї. А це на те, щоб можна було скоро роздати її між населення на випадок несподіваного заатакування Етіопії з боку сусідів. Місця сховку відомі тільки королеви. Тепер Селясі видав приказ, щоб ту зброю викопати і роздати. Це старі кріси, які далеко не несуть у порівнанні з новими, але зате рани, які від них одержують, майже невилікувальні.

ЧЕРЧІЛ ПРО ГІТЛЕРА І НАЦІСТИЧНУ НІМЕЧЧИНУ.

ЛОНДОН. — Винстон Черчіл пише в своїй статті, поміщеній у журналі „Ди Стренд", що допераа час викаже, чи Гітлер є потворою, чи героєм. Він дивується, як німецький освічений нарід міг приняти без протесту „кріваву чистку" Гітлера. За таку чистку, пише Черчіл, мусить покритися соромом уся цивілізація.

НІМЦІ ОБУРЕНІ НА ЧЕРЧІЛА.

БЕРЛІН. — Офіційно подають, що поручено німецькому амбасадорови в Лондоні внести протест проти статті Винстона Черчіла, бувшого міністра справ закордонних, у якій він у злобний спосіб напав на націстів і їх вожда Гітлера. Таке подає комунікат. Разом з тим читаємо в німецькій пресі погрози, звернені в сторону Анґлії. Пишеться, що як в Анґлії державні мужі будуть у такий спосіб виступати проти Німеччини, то тоді треба Німеччині добре призадуматися, чи далі держатися невтрально в італійсько-етіопськім конфлікті.

ПОЧТОВИЙ ЗНАЧОК ЗА $37,500.

ЛОНДОН. — Виставлено на продаж почтову марку з Британської Ґіяни, якої номінальна вартість виносить один цент. Марка належить до пані Коста Скаля з Ютіки, Н. Й. За неї зажадала власниця $37,500, але покищо не знайшла купця. Марка походить з колекції померлого мужа власниці, який заплатив за неї 7,300 фунтів стерлінґів. Це є найрідша й найдорожча марка в світі.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодиноке число три центи.
На рік $6.00
На пів року $3.25
На три місяці $1.75
Число з пятниці (з англійською частю):
На рік $2.00
На пів року $1.25
В Джерзи Сіті і Заграницю:
На рік $9.00
На пів року $4.75
На три місяці $2.50

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy
One year $6.00
Six months $3.25
Three months $1.75
Friday's issue (with Ukrainian Weekly):
One year $2.00
Six months $1.25
Foreign and Jersey City Rates:
One year $9.00
Six months $4.75
Three months $2.50

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

І „ЗАГОВОРЯТЬ І ДНІПРО І ГОРИ"

Сьогодні день, у якім з Осипом Федьковичем питаємо себе:

„Ци знаєш, де країна тая мила,
Де явір ріс і де калина цвила,
Де Дністер грав, де Галич печаліє..."

Сьогодні день, у якім, звернувшися в сторону нашого Львова, питаємо себе:

„Ци знаєш, де там Левова палата,
А в її мурах вибивана кімната,
Де образи по стінах золочені,
„Де Лев наш, де?" — питають засмучені".

Сьогодні день, у якім оживуть перед нами геройські подвиги, що ними окуплено світлу память Листопадових Днів, що ними окуплений крівавий шлях, по якім котилася воля українського народу, що збудилася на Великій Україні в 1917 р., в нашім соборницькім центрі Києві, а докотилась до галицького Львова — 1. листопада 1918 р.

І ріжні думки кружлятимуть у наших головах, коли схочемо знайти відповідь, чому це не пощастило нашому народови задержати при собі здобуту волю і державу, чому ми сьогодні в неволі, чому гинемо з голоду на найбагатшій землі в світі й чому скитаємося по світі як ті сироти — без батька і роду.

Роздумуючи над тим, насувається нам те, що писав про Україну в 1590 р. римо-католицький епископ Йосиф Верещинський:

„Хто України закоштує, той уже в ній остатися мусить, бо тягне вона кожного народу людину як магнет залізо. І сміло можу пристосувати слова св. Павла з Ісаї: Ані око не бачило, ані ухо не чуло, ані в серце чоловіче не ввійшло те, що Господь наготовив на Україні тим, що Його люблять. І отся прекрасна Україна покарана тепер за гріхи свої і в пусті поля обернена через оспалість і недбальство наше".

Можна собі толкувати ті слова, як кому подобається, але коли добре над ними застановитись, то треба признати, що багато в них правди. Бо це свята правда, що Україна не тільки в сентиментальним, але й у практичнім, життево-політичнім значіні тягне як магнет залізо кожного, хто її закоштував. І тому саме важку боротьбу зводили ми за Україну. І тому прийдеться ще важчу звести, якщо захочемо бачити її вільною і бути в ній господарями.

Це правда, що якіб не були причини нашого поневолення, вони не виправдують нашої оспалости чи нашого недбальства. Бо якби цього не було, ніяка сила не вдержалаб у неволі такий чисельний нарід, як український.

Тому в оті Листопадові Дні, роздумуючи над тим, можемо потішитись хіба тим, що ми вже є на шляху до ліквідації цеї оспалости і недбальства в цілій нашій народній масі, у верхах і в низах, і це є заповіддю, що вернуться ще тії — Стрільці Січовії...

Д-р Остап Грицай.

СЛАВА ГЕРОЯМ!

Слово в XVII-ті роковини Листопадового подвигу (1. XI. 1918—1. XI. 1935 р.).

—o—

Ні грізні демони Ночі,
Не мана слова пророчі,
Що воскресний день вістять!
Душі світлом раз нагріті,
Не померкнуть тьмою в світі
Всилу адових проклять!
Вічно ранком небо в жарі,
Вічно сонце у пожарі,
Вічно світло творить рай!
А де Ад копає гауби
Тьми, неволі і погуби,
Там сини Вогня встають,
Із душею як полумя,
Гострі списом вольнодумя
І сильні, як бурі лють...

О. Грицай („Воскресення").

Слава!

Героям Листопадової Ночі, подвижникам великого воскресення нації, обновцям державного престолу України, що тому років сімнацять на землі Данила, в напрестольнім городі галицького краю **прапор української держави видвигнули і її володарську суверенність на ввесь світ проголосили** — слава! Їм у честь — тим молодим і наймолодшим, найбільш жертвенним і найбільш сміливим героям України, тим божим лицарям **чудового пориву й абсурду,** хай знову раз пронесуться зі Святом Листопада слова хвали й почитання, пеани вдяки й подиву як наша одинока лепта на вівтарі Їх памяти. Бо й хіба є в ряді подвигів, довершенних ними з першим розсвітом тієї Листопадової Ночі, щось, що можнаб назвати звичайним, і вже на одній сторінці минулого народів записаним? Щось, що не вражалоб вас ні як небувалий порив, ні як нечуваний абсурд, і не як безпримірна посвята за волю і честь Рідного Краю? Цеж ось саме хаос світової війни з її демонічним шалом боротьби за існування, з її безліччю діл надлюдських зусиль і надлюдської активности воюючих народів, а з цим і з її безліччю геройських починів, зваг і досягнень. Справді — скількиж велитів чину тут скрізь! Невблагана, а проте всетаки чудово творча й животворна стихія боротьби всіх проти всіх захопляє собою в тій світовій війні стількиж молодих, щойно в життя вступаючих людей, що й зрілих мужів та стоячих над могилою старців. От в епоху **боїв під Верденом** зазначується вражаючо один епізод, що його німецький історик — щирий приятель Українців — **д-р Ганс Кох** називає з погляду на першу молодість його героїв — **німецькими Крутами.** А з другої сторони знову такі вщерть лицарські постаті, як Ріхтгофен або Льоренс, та старі, але геройські діди, як Гінденбург або старий тигр Клемансо, в якого серце горить военний запал всеї Франції, або старенький Масарик, якого особа репрезентує завершення визвольних змагань народу Гуса й Паляцького.

Як сказано:

Остання світова війна така багата в ряди геройських подвигів і геройських постатей, почнаючи від наймолодших, а кінчаючи дідуганами античної міри, що не так то легко воно зазначитися на її палаючих овидах, не то вже в ореолі великої слави, але хочби **тільки явищем небуденного рівня.**

Так:

Не легко воно було.

А проте — яким же пропамятним чином увінчалася звага тієї півторитисячної горстки Українців борців, що під проводом **Дмитра Вітовського** розшматувала австропольського орла, розбройла упродовж кількох годин первого рана частини австрійської армії, і поки заяснів перший день листопада 1918 р. — **була провісницею нової волі української землі!** Чином, що таксамо належить до найважливіших подій у світовій війні, як і пропамятні подвиги воюючих сторін західної Европи з їх Верденами і Клемансами, Люденорфами й Гінденбургами, Ріхтгофенами і Льоренсами.

Справді:

Подвиг-труд їх не загине,
Зброї нарід їх не кине,
Не віддасть прапорів тьмі.
Раз сторощивши окови,
Буде битись аж до крови,
А не схилиться в ярмі!

(„Воскресення").

Та ще:

Якщо епоха світової війни в західній Европі витворила подекуди новий тип героя, героя старця, **героя-дідугана** в стилю Клемансо, то наші змагання за волю видвигнули на овид усього світа як новий тип геройської людини — тип **лицаря-юначка,** молоденького, щойно на розмежжі між хлопячим і парубоцьким віком стоячого вояка, якого життя наче починається і кінчиться **в одній-одинокім величавім моменті,** а саме у хвилі боротьби і смерти за Рідний Край. Ви дивіться тільки на молоденьке лице завзятого оборонця касарні Фердинанда, гімназиста **Володимира Ляховича** (що гине дня 4. XI.), або на **Усусуса Карла Пігуляка** — впавшого 12. XI. — або на **Т. Гумовського,** або того стрільця **С. Паньківського,** що вивісив жовто-синій прапор на ратушевій вежі. Які це гарні, симпатичні хлопці! Як віє від них поезія молодого життя і молодої, жертвенної смерти! І такі вони здебільшого всі оті наші герої Листопадової ночі: **гімназійні учні і молоденькі академіки, священичі і селянські діти,** яким щойно доводиться брати кріс до руки, непривичні ні до його тягару, ні до орудування ним. А які проте, почнаючи від Львова, а кінчачи **„три-і чотирокутниками смерти",** змогли доказати діл, що ставлять їх нарівні з усім, чим могла похвалитися світова війна як чинами незвичайної хоробрости і безпримірної зваги, і рівняють їх разом з незабутніми лицарями нашого історичного минулого, **з дружинами Святослава, Ігоря і Романа, і з полками запорозьких героїв України.**

Так:

Подвиг Листопада сотворив третю державу України і третє її лицарство.

Лицарство зважливих і сміливих до абсурду юнаків, з якими добрі провідники всилі булиб добути світ.

Ви читайте тільки, як ті наші молодики боронили двірця і почти, як **торощили панцирні авта лютих Ляхів,** і як вони боронили перед ляцькими бандитами касарню Фердинанда. Або читайте, як дня 9. XI., в той один з найбільш геройських для нас днів, — два молоденькі хлопці, **гімназисти,** зголосилися до наших оборонців **вулиці Бема** (яким треба було конечно звязку з касарнею Фердинанда), з тим, що вони прохають доручення **перекрастися шалено** Ляхами **обстрілюваними вулицями** до **касарні Фердинанда** по муніцію. **І це ті діти** справді зробили!

Та ціла низка такого іншого.

І отимто, коли згадаєш, яким твердим і незломним щитом стала **в** нашій останній визвольній боротьбі **молодь України свойому** Рідному Краєви, то й вірить, і радісно віриш, що та молодь і в оконечнім, тепер грядучім бою за волю і державу України **завершить гідно** несмертельний **подвиг героїв** Листопадової **Ночі./**

Будьмож готові!

Слава боротьбі!

Україна понад усе!

Листопадове Свято

Чи тямите те Свято, Листопадове Свято?
Військові сурми грають, бють кріси і гармати...
Вже ворог наш подався, вже Львів у руках наших,
Над рідними ланами чути команду:
„Стрільці! Ось вам судилось в столиці вільній стати!
Ідіть вперед! Вас кличе землиця, рідна Мати.
Державу України створіть для родів ваших,
Щоб у вільній, власній хаті самим нам ґаздувати!"

Чи тямите те Свято, Листопадове Свято?
В історії Вкраїни таких Свят небагато...
Мов зпід землі Козацтво-Стрілецтво виростає,
З столиці Львова гордо наш Лев Стрільців витає:
„Стрільці! Славу Данила і Льва час пригадати,
Галицької Землиці й стопи Ляхам не дати!
Князів живий дух з вами, вас в бій благословляє.
Ваш кріс і шабля долю народу ме рішати!"

Чи тямите те Свято, Листопадове Свято?
Усюди наше військо, таке живе, завзяте...
Іде селом, полями, сурмить, гуде роями;
Стяги до сонця мають Тризубами і Львами,
Біжать мами і діти батьків й мужів витати,
Церковні бані пруться хрестом небес дістати,
Сміються тихі села біленькими хатками,
А дзвони бють, щоб Празник народній звеличати.

Чи тямите те Свято, Листопадове Свято?
Осіння сіра днина, а світла так багато...
Пишається до сонця вся земелька Вкраїни,
Пісні із грудей вільних несуться в небо синє,
Святочна втіха й радість від Кавказу в Карпати,
Кайдани трісли... Волю діждавсь нарід витати.
Так хочеться радіти, як матірю дитина,
Так хочеться людей всіх обняти, пригортати.

Чи тямите те Свято, Листопадове Свято?
На сторожі Вкраїни стоїть Стрілець завзятий.
Господар наш йде в поле орати власну ниву,
Сватів ждуть у мясниці дівчата уродливі,
Дитинку вільна мати плекає в вільній хаті
Й молитви в рідній мові навчає, як казати,
Подяка йде до Бога за доленьку щасливу.
Народ в своїй державі! Якіж мрії багаті!...

Чи тямите те Свято, Листопадове Свято?

Мусій Степанчук.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА

ДЕНЬ ПЕРШОГО ЛИСТОПАДА

Знов надходить память слави
Української Держави,
День Першого Листопада:
Ворогам страх, нам відрада.

Що ділялось тої днини,
Повік память не загине!
Кровю борці все списали,
Ще й печать життям поклали.

У той день, вікову днину,
Скажи, мати, свому сину:
Любий сину, хочу знати,
Чи будеш про люд свій дбати?

Про Вкраїну, край наш рідний,
Щоб був славний та свобідний,
Щоб добув Він щасну долю,
Давню славу, давню волю.

А колиб ти мав забути,
Ще й схибить з прямої пути...
Лліпше, щоб земля мя вкрила
За той гріх, щом тя сплодила.

Йосиф Буката.

НАСТУП НА КУЛЬПАРКІВ

Написав: **Василь Горбай.**

В ночі алярм. Всі спали в поготівлю, тому не треває й кілька хвиль, а сотня вже стоїть на дорозі. Роєві відчислюють своїх людей. Є всі. Надходить командант сотні чет. Ганкевич. Голошення четових і за хвилю „Сотня — ходом — руш!" Зимно трясе нами, кожний пхає голову в ковнір плаща. Машируємо Сокільниками. По боках дороги чорніють хати. Минаємо хати і сотня прямує вже стрийським гостинцем в напрямі Боднарівка-Львів. За сотнею десь ззаду тарахкотить непримемно віз скорострільців. Поволі забуваємо про зимно, розрухались, стає тепліше. Хлопці вже й не думають за теплі хати і зачинають тихо між собою розмовляти. За хвилю чути вже і сміх, притишуваний долонями. Жартують хлопці і не думають, що їх чекає.

Найбільш веселий, як завсіди десятник Хіцяк. Такий собі низенький, лице завсіди усміхнене, ходяча радість з життя. Нераз, бувало, довгий марш або цілий день у бою без їжі — хлопці фізично помучені, кожний спускає ніс, а Хіцяк якби нічого й не було: або жартує або зачинає свою: Лугом іду, коня веду... і ціла сотня дається пірвати добрим гумором Хіцяковим. Машируе собі в чвірці переді мною, штуц повісив через шию, руки в кишенях і питає свого сусіда, який час від часу чухається: А чи знаєш ти, коли вош подібна до квочки? Того ми ще не чули і хлопці наставляють уха. — Не знаю — признається по надумі сусід. Но, та то зовсім просте — каже Хіцяк — як сидить на яйцях. Всі регочуться, а Ганкевич мусить упоминати „Тихше".

Хлопці втихають, лиш по заду туркоче віз скорострільчиків. Підходимо до перших хат Боднарівки, які недавно ми здобували. Онтам за тим чорним великим будинком висік ворожий скоростріл нашу наступаючу розстрільну. Потім здобули Боднарівку, мій девята сотня. Тепер тут держать позиції бережанські частини.

Від сторони Львова блиснуло раз-другий, перед сотнею на гостинці бухнуло полумя — гук і граната, експльодуючи, обкидає сотню камінням гостинця. Майже рівночасно летять замерзлі труди з поля наліво. Там зарилася друга граната. Зойк ранених, слова команди й сотня прилягає по боках битого шляху в ровах. — Санітарі переносять ранених до хати направо. Коні при возі стають дуба. — Віз дальше не може їхати. І так то через той віз сталося. Ворожий обсерватор, чуючи на шосі гуркіт воза, повідомив батерію, а та післала нам дві гранати.

Йдемо дальше, але ровом, тихо. — В тім саді остання хата по лівім боці Боднарівки. Там за тими грубими деревами, що чорніються на темному тлі неба, наші стійки і скоростріл, а там недалеко, як той високий комин цегольні, там ворог. А тут зараз коло дороги коло садку видно в день стрілецьку могилу. В замерзлій землиці викопали стрільці гріб свойому сотенному товаришеви. Висипали невеличку могилу, з двох березових гиляк зробили хрест, звязали дротом. На хресті вирізано дощинка, а напис хемічним олівцем каже, хто положив свою буйну голову за рідний край. На верху хреста сталевий сивий шолом, а в шоломі дірка від кулі...

Підходимо до якоїсь більшої хати в саді. Не видно світла, вікна позаслонювані сінниками. Один за одним входимо до хати і розходимось в кімнатах на підпозі, Соломи є досить. В хаті кільканата хлопців з бережанської сотні. — З розмови Ганкевича з командантом бережанської сотні довідуємося, що тут маємо чекати до 1/4, а потім разом наступаємо на Кульпарків.

Хлопці невиспані, зачинають подрімувати в теплій хаті. Інші зачинають розмову з „Бережанцями", які недавно прибули на фронт. Нашім мають перед ким вихвалюватись. Тамті слухають про бої з поотбираними ротами і дивляться на них з респектом: Усусуси, — аристократія Галицької Армії.

Пів до четвертої. Виходимо з темної хати і знову зачинає трясти нами мороз. Поступаємо в напрямі Скнилівок-Кульпарків, розтягаємося в розстрільну один від одного на яких 6—8 кроків. Наліво від нас тягнеться сотня Бережанців, — на небі мерехтять зірки. Поступаємо вперед по зораних твердих грудах. В руках кріси з насадженими багнетами. Поступаємо вперед якнайтихше. Кожний глядить вперед у чорно-сіру безмежність ночі перед собою. Десь далеко наліво заграв скоростріл і знову тихо стало на цілій відтинку. Якби так удалося підійти до ворога!

Та ні! Он там на переді вилітає гадюкою срібна лента — блищить і летить високо-високо, немов хоче долетіти до тих мерехтячих зір. Не долітає — зорі моргають на себе, неначе не хотять нової подруги. Вона зупиняється, пукає срібним сяйвом і вертається до землі. В кількох моментах свого короткого життя обсипає світлом цілу околицю так, що й зорі при тім світлі никнуть, щезають. Впала на землю, топиться в темноті ночі, ще раз блиснула яснійше і завмирає. А темрява перед нами здається тепер іще більше чорною.

З першим заблиском ракети збентежились хлопці з бережанської сотні. Щойно як крикнув на них вістун Бубела, наслідують нас і лягають.

Однак ворог або запримітив нас, або передчуває небезпеку. З ворожого боку вилітає ще 2 ракети. Ще не впали вони на землю, — а тут вже затарахкотів на переді скоростріл і кулі свищуть над головами. — Лягаємо. До ворожого скоростріла прилучуються сотки вистрілів крісових і серед тиші зоряної ночі бє на вуха і на розум пекольна симфонія війни, а до тої мельодії неначе бубон в орхестрі блисне і бухне і все заглушить вибух тяжкої міни десь на переді перед нами.

Від правого крила зачинає наша розстрільна стріляти. Тайком уже не підійдемо. Ворожий скоростріл бє без перерви, але бере зависоко, бо кулі свищуть над головою.

Гурра-а-а! Несеться з правого крила — підхоплюємо, Бережанці з нами. Гурра-а-а! Несеться наш боєвий клич і при нім не чути вже ворожого скорострілу. — Вперед! — Біжимо. Ворожі кулі — тільки жж-жж-фі. Біють уже нижче. По яких 50 кроках падемо на землю — лягаю за якимсь деревом. Стріляємо. Кріс коло замка аж гарячий. Нараз тягну і не можу витягнути замка. Не йде. Встаю, помагаю собі чоботом і замок отвирається. Забився від неспаленого в гільзі пороху. Уживаємо муніції з російських фабрик, переробльованої до Манліхерів. Кулі якось дуже слабо держаться тонких гільз. На щастя, маю в хлібнику пуделко вазеліни — смарую замок, ходить добре. Гурра! Несеться знов і розстрільна біжить знову вперед. На небі сіріє. Ворожий скоростріл бє як шалений, кулі свищуть. Стріляю. Знов: гурра! Біжу вперед. Якийсь шал огортає мене. Гурра! Коло мене біжить телефоніст Матейко. Де інші, і не думаю. Перед нами на переді бє скоростріл. Як кулі перестають свистати, біжимо дальше, потім знову падемо й стріляємо. З 250 набоїв, які я мав, нема вже й половини. Гурра — несеться, добре, що направо — а якби так за нами, мажнаб загинути й від своїх куль.

Коби лише скорше дістатися між ті дерева там на переді. Нараз стихає ворожий скоростріл. Звідтам, де ще перед кількома хвилями вилітали червоні язички вогню — втікає тепер кілька сильветок. Рано, видно вже, тільки густа мрака.

Влітаю до ворожого окопу. Ту нема нікого, лише 3 ведра з води перевернені, а побіч на насипі копиця ворожих гільз. Звідси бив ворожий скоростріл. Плюю зі злости. В Сокільниках бухнуло чотири рази — вгорі над нами також чотири вибухи — чотири хмарки білого диму. Шрапнелі... Наша артилерія зачинає бити. Запізно! Ворогови не пошкодить, але нам може наробити шкоди. Може перестануть? Але де там! Бють дальше досить густо. Чути свист шрапнелевих кульок. Матейко біжить побіч мене. Якась стодола, а там садок і хата. Скорше під дах, може артилерія наша перестане. З боку направо заграв скоростріл. Добігаю до рога хати і на момент каменію: там на другім розі хати стоїть і цілює з кріса ворожий вояк. Моментально відскакую за ріг хати. Паде стріл. Матейко, який біг за мною, випускає з рук кріс і з криком „Ратуй мене" паде на землю. Оббігаю

ПЕРШИЙ ЛИСТОПАД

[illegible]алась в лісі хуртовина:
[illegible]али верхівя дерев,
[illegible] синих мряк зближалась днина,
[illegible], мов диких нетрів рев.

[illegible] в сірих осінніх хмарах,
[illegible] понад Дністром шумів,
[illegible] народу у примарах
[illegible] журавлями десь летів.

Покрив туман вкраїнський ранок,
Як [illegible]или з чужини, зза Карпат,
[illegible] землі в німий світанок
До своїх нив, до рідних хат.

Куди йдете, сини Вкраїни?
[illegible]! Навколо смерть несуть
[illegible] братам і рідним сестрам,
[illegible] на хрест розіпнуть.

Не бачать тих сліз, не чують слів,
[illegible] німі оборонці
Австрійських диких гір, Альп верхів,
[illegible] їх кріваве сонце.

[illegible] звідусіля вони:
[illegible], півночі зі сходу...
[illegible] медалі вгнули спини —
Не за Вкраїни свободу.

„Та чиж Вам, діти, не сидіти?
Пощож вчинювать сваволю?
Прийшла гроза і царів нема,
Миж принесли вам всім волю.

„Немає врагів, скрізь всі брати,
[illegible] не вірте анархістам,
Тим, що хотілиб на брата йти,
Шибайголовам із міста".

Та не послухали порад батьків
[illegible] сини соколи;
[illegible], полонин, із піль, верхів,
Рвались в чистеє поле.

У пізну осінь дощевую
Болотнистими шляхами
Несуть надію крицевую
Для України, для Мами.

Линуть ряди цвіту народу,
Займають старії шанці,
І за честь, волю, за свободу
Вже судять смерть для поганців.

Благословенні од Сіона
Тії батьки, що збудились,
З синами знищить фараона,
Щоб їх сліди не лишились.

Блаженні будьте! Ви навчали,
Як кріса в руках держати,
Щоби рабами не конали,
Вміли волю захищати.

„У Львів! у Львів!" — гомін летить,
Манджають холодом прошиті;
Пожовклий лист паде, шумить,
Квітча героїв гордовитих.

„Ось він! Наш Львів, город князів!"
Сіріють в мряці сірі вежі.
„Ох скільки ти, батьку, терпів
Досі тортурів і пожежі.

Ох, скільки тут крови влило
Дружин боярських за Данила,
Ох, скільки тут борців лягло,
Як дика орда наїздила".

Батько Вітовський шле наказ:
„Збирайтесь, хлопці молодії!"
І входять нічию на приказ —
Вкраїни орли степовії.

А в сірій мряці із вежі Льва
Звучить глухо перша година,
**Першого Лястопада дня —
Вільна, Свобідна Україна!**

Метро Пасічник.

СПОМИНИ З ВЕЛИКИХ ДНІВ

Як надходив листопад 1918 року, ми були в Харкові як полонені. Звідтам дісталися ми до одної з військових австрійських команд, де з нами списали протокол і відіслали до нашого полку з тим, що ми мали дістати по повороті три-місячну відпустку. І так доїхали ми до Бродів, а до Львова саме на 1. листопада. Як були під самим Львовом, нараз залізниця станула. Казали, що в місті стрілянина і поїзд далі не поїде. Нас кілька Українців пішли до міста пішки. По дорозі завважали ми, що тут сталося щось надзвичайне. Побачили вояків, що були в австрійських мундурах, а на шапках не було вже рожі з цісарською відзнакою, а тільки були жовто-сині стяжки. Ми відразу пізнали, що це українське військо.

І так дійшли ми до Личаківської вулиці. Це було коло 8. години вечором. Нараз чуємо: „Гальт, вер да?" Стали ми на розказ, а нас питають, що ми за одні. Кажемо, що вертаємося з російського полону, та що ми Українці. Фельдфебель каже: „Дуже гарно, що ви Українці, ходіть за мною". І завів нас до команданта. А той питає: „Чи вас забрали як цивільних, чи ви служили в австрійськім війську?" Ми відповіли, що були в австрійській армії. Тоді він до нас каже таке:

„Дуже гарно, що ви служили в австрійськім війську, але ви Українці, мусите тепер разом з нами ставати до нової боротьби".

На те два мої товариші звернулися до команданта з плачем і казали, що вони на війні ще від 1914 року і від того часу не бачили своєї рідні та просили, щоб їх пустити до самбірського повіту, звідки походять, щоб хоч подивилися на дітей. По довшій надумі командант відпустив їх додому. А потім, звернувшися до мене, каже:

„А ти що скажеш?"

Я відповів, що радо вступлю в ряди стрільців.

За дві години я вже стояв на варті на Личакові.

До служби було нас мало й за час боротьби у Львові приходилося добувати останніх сил, щоб ту службу додержати. Тому і не диво, що 22. листопада прийшов розказ опускати Львів. Розказ прочитали нам в 12. годині в ночі. А над раном ми завважали, що не було в наших рядах багато стрільців. Більша частина тих, що були з львівського повіту, пропали, пішли відвідувати рідню.

Нераз чути в нас нарікання, що в нас проводирів не було. А я скажу, що були, але самі проводирі нічого не вдіють, як в таких хвилях нарід покидає місце бою, коли батьки та мами переховують своїх синків по стодолах у соломі чи в лісах, замісць вислати їх до своєї рідної армії. А таке було. І то навіть у моїм ріднім селі. Ми не повинні таких річей скривати, а глядіти на те все з отвертими очима.

Я також не бачив свого рідного села понад 4 роки. Попросив команданта відпустки на 24 години. Дістав її, а як прийшов до села, то побачив здоровенних парубчаків. Питаю їх: „Чому не йдете воювати за Україну?" А вони відповідають: „Вже ми досить навоювалися за Австрію". Таке велике село як Білина Велика повинно було дати найменше 100 хлопців до нашої армії. А по правді було їх у наших рядах стільки, що можна було почислити на пальцях одної руки. Хто тому винуватий, трудно вгадати. Село було темне, не було просвіти і читальні, а зате були в селі чотири коршми.

По відпустці зголосився я в Самборі до курінного команданта і за два дні відійшов з курінем на фронт. Наша позиція була: Крукиничі, Радовичі, Дмитровичі. Коли курінь прибув до села Волощишович, то тамошні селяни виставили сотню стрільців і вже стояли в селі Дмитровичі проти Поляків. От таких селян потрібно було Українській Армії! Якби їх було тоді повно по цілій Україні, сьогодні ми булиб цілком певно вольним народом.

На тих позиціях стояв наш курінь цілих 6 місяців. Видержували ми наступ Поляків так довго, поки не прийшла з Франції армія Галера. Тоді вже наш знесилений курінь не міг видержати наступу ляшні. Зачався наш відворот, спершу до Самбора. Тут здибаю кількох знайомих хлопців. Кажуть, що вони щойно вчора зголосилися до війська. Довідуюся, що це сталося аж тоді, коли козаки позабирали їх батькам корови і заявили, що віддадуть тоді, як дезертири вернуться до армії.

Потім прийшов приказ далі відступати. Наша сотня мусіла дуже часто прикривати відступ, щоб стримувати Ляхів і вратувати наші гармати. Підчас одної такої оборони дістав я приказ від одного десятника перебігти на ліве крило. Заки я добіг, ляцька куля пробила мені ліве плече і я думав, що вже прийдеться загибати. Два стрільці підбігли до мене, порозчіплювали „торністру" і „броцак", взяли попід руки та повели до санітарного воза. І так закінчилася моя боротьба з Поляками, бо повезли мене до шпиталю в Дрогобичі. Тут перебув я один день. На другий день прийшла вістка, що ляшня наступає на Дрогобич.

Всі лекше ранені покинули шпиталь, пішли на залізничий двірець і відіхали до стрийського шпиталю, а потім до Станиславова; а що там не було місця, то відвезено нас до шпиталю в Коломиї. Там пролежав я 10 днів. Аж прийшла сумна вістка, що 11-го дня рано заняли Коломию румунські війська. Цілих чотири дні не мав шпиталь що їсти, а ранених було до пятьсот стрільців. Якби не селяни, що приносили хліб, сир і яйця, то прийшлосяб хіба з голоду вмирати. За 4 дні прийшли відвідати шпиталь румунські цигани і зачали оглядатися за чоботами і одіжжю стрільців і її викрадали. Хорим не помагали, а казали війтам зі сіл, щоб селяни позабирали собі хорих, що можуть піднестися з ліжка. Селяни дійсно порозбирали між себе хорих. А як хто з нас доходив до сили, то Румуни забирали його і відставляли до Станиславова і передавали в руки польської команди. Хай вже кождий сам собі представить, як то Лахи обходилися тоді з тими, що з ними воювали. Посадили нас у тюрму, де не було ні ліжка, ні сінника. Спали ми на голім цементі, а наша пожива була: кава без хліба, а пополудні рідонька зупа з капусти. Мороз по чоловіці переходить іще тепер, як згадаю, як то польські леґіоністи знущалися тоді над нами. Можнаб іще багато про те писати й описати, як я втікав з тої тюрми, але це вже інша історія.

Михайло Дмитрик,
бувший стрілець Галицької Армії, тепер у Честер, Па.

[illegible] і бачу, як ворожий стрілець утікає ровом дороги. Стій! Біжить дальше. Прицілююсь і ворог тихо без зойку паде додолу.

Вертаюсь туди, де впав Матейко. Лежить і стогне, побачив мене і знову: „Ратуй, ратуй мене!" Пробую піднести його — тяжкий — ледви-ледви підношу. Сам не знаю, що робити. [illegible] з боку скоростріл ломоче, шрапнелі вгорі пукають. Веду Матейка кілька кроків і оба звалюємося на землю. Розпука огортає мене. Нікого не видно. Деж наші? Добуваю Матейкови бандаж з кишені й питаю, де ранений. Мовчить. Зомлів. З правої руки тече тепла кров. Розпинаю блюзу. На животі по обох боках синьо-чорняві плями, без крови. Куля перейшла крізь живіт. Помочі — конечно помочі. Слухаю, чи дихає. Жиє. Направо тихне скоростріл, а змагаються крісові стріли. Певно наші вже там дійшли. Біжу туди і дійсно стрічаю стрільця з нашої сотні. Мало що не взяв мене за ворога. Де санітети? Показує рукою направо. Біжу до них і посилаю їх до Матейка — там направо коло того дерева, що чорніє. Батерія наша вже не бє, але ворожі крісові кулі мов джмелі літають коло вух. Більше направо і бачу, як кілька наших біжать у сад перед собою. Біжу долиною до саду, зглядно парку.

В парку переді мною каплічка, а там мигнула якась синява сильветка. Ворог певно криється за рогом каплички. Мечу в напрямі каплички ручну ґранату і по вибуху вбігаю за капличку. Не видно нікого, лиш кілька кроків дальше стоять якісь дивні гармати без коліс. Приглядаюся ближче: міномети! 22 цм.! Оба заладовані, дулами звернені туди, звідки ми наступали. Коло них на землі в скринках величезні міни. Обертаюся назад до каплички. Двері отворені, хочу подивитися дальше. Входжу до середини — там темно, по середині біліє якийсь камяний хрест. Певно родинна гробниця. Нараз щось ловить мене за ноги; чую: Пане, даруй життя!

Зпочатку думав я, що вже по мені. Дивлюся, клячить переді мною ворожий вояк. — Виходи! — Виходить, хлоп як дуб величезного росту. На лиці скалічений бляшкою моєї ґранати. Бачу, як трясеться, отже успокоюю його: не бійся, нічого злого тобі не зроблю. Питаю, де його товариші. Втекли. Питаю, чи вміє обходитися з мінометами. Ні — він від піхоти. Шкода! Можнаб бухнути кілька разів. Веду свого полоненого в напрямі якихсь двірських забудовань, бо бачу там кількох наших стрільців, які відпочивають. Треба перед кимось похвалитися. Тепер утру носа „старій войні". Великодушно дарую хлопцям 3 повні ворожі наплечники, які я знайшов у капличці і з яких 2 ніс полонений, а один я. Хлопці випитують полоненого, звідки він.

Лишаю свого полоненого стрільцям, а сам іду до двора, де повинен бути чет. Ганкевич. В одній кімнаті стогнуть тяжко ранені полонені, поперевязувані нашими санітарами. Ганкевич сидить при столі і пише звідомлення. Голошусь і згадую про міномети і полоненого. „Но, но! може ще і з вас буде добрий вояка". — сміється Ганкевич і йде подивитися на міномети. Доповняє звідомлення і каже до мене: Пошукайте собі якусь підводу і повезете звідомлення до команди полку в Сокільниках.

Випадково находжу пару ворожих військових коней і сани. Сідаю і їду до Ганкевича. — А чому нема господаря? — питає Ганкевич. Кажу, що то наша добич — коні військові. Ганкевич також вдоволений.

Полонений виносить 4 наплечники, які я задержав ще в каплиці. Потім сідає на переді і поганяє, а я ззаду надуваюся гордощами. Дивіться і не завидуйте! На щось таке може собі позволити тільки наша девята Усусусів!

Звідомлення передаю сот. Носковському, який випитує подробиці і каже принести мені дещо зїсти. За пів години вертаюсь пішки з двома гармашами, які мають оглянути міномети. Сподіваної помочі здається не буде. Несу письмо Носковського Ганкевичеви.

Доходимо на край Кульпаркова. Крісовий вогонь змагається щораз більше. Певно противник наступає. Підходимо до саду, де наші міномети. Доступити нам уже годі — кулі раз-враз свищуть. Сотня лежить розстрільною в рові, що тягнеться коло саду. Вечоріє. На землю паде густа мрака. Наші щадять муніцію, стріляють мало, зате ворог бє зза хат, якби сказився. От там на переді щось горить, певно запалили хату. Передаю Ганкевичеви письмо, беру околіт соломи і лягаю в рові. Переді мною з мраки виднїють обриси дерев і будов. Противник дістав певно сильне підкріплення зі Львова. Стає щораз більше гарячо. Міномети пропали, шкода. Нас замало, щоби вдержати здобутий відтинок. Ех, якби так тепер бухнути кілька мін у напрямі ворога!

Щось перестають вороги стріляти, перед нами на переді чути якийсь крик: „Пскякреф, нє стшеляць! Нє стшеляць!" А то що? Тихнуть стріли з нашого боку. З мраки на переді виходить якась сильветка. Зпочатку майже зливається з мракою, потім стає чимраз більше виразною. Прицілююсь. „Нє стшеляць! Свуй!" — репетує голос надходячого.

— Руки вгору! кричать стрільці наліво. — Підносить руки догори. Кілька кроків і вже є близько коло нас. Старшина. Віддає нікльований баґнет і револьвер і представляється: Капітан Н. Н., назвища вже собі не пригадую. „Мислялем, же то насі, помилілем сеь", говорить на своє оправдання. „Нічого, гостям раді", сміється Ганкивеч і хлопці. Віступ Бубела дістає приказ відвести полоненого до Сокольник до команди полку. Знову зачинається стрілянина. Нам уже не стає муніції. Відворот. З жалем лишають хлопці Кульпарків — одну з брам Львова, яку ми нині рано відчинили. Тільки що до Львова не було кому увійти. Не використано нашого наступу.

І тепер, коли нераз чую або читаю щось про бої під Львовом, завсіди пригадую собі наш бравурний скок на Кульпарків — золотий листок слави девятої сотні Усусусів. — („Літопис Червоної Калини", 1931 р.).

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Явір. — Як цитусте імена інших, редакторів, ґенералів, інспекторів, то мусите тоді й своє чесне імя підписати. Крім того треба писати серіозніше, бо справа, яку порушуєте, не є маловажна.

В. М., Ню Йорк, Н. Й. — Простуємо, що пок. Тома Паламар помер дня 16. вересня 1935, а не 16. жовтня, як було подано.

Церковний, Йонгставн, О. — Буває і таке, що вихвалювати є кому, а взятися за таку річ як списання історії громади — нема кому.

ВІДСОТОК УКРАЇНЦІВ У ВИСОКИХ ШКОЛАХ УССР.

До поодиноких високих шкіл УССР внесло цього року подання про прийняття втроє і вчетверо стільки молоді, ніж прийнято. Кандидатів „пересівали" як звичайно, даючи першенство комсомольцям і намагаючися зменшити яко мога відсоток Українців. Так напр. київський індустріяльний інститут між новоприйнятими слухачами нараховує 55% комуністів і всього 56% Українців. І це в столиці „самостійної" України!

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

СЕЙНТ ЛУІС, МО.
На Музей у Празі.

Члениці нашого товариства „Любов", від. 373 У. Н. Союза, розуміючи вагу такої інституції як Музей Визвольної Боротьби України в Празі, заробили на імпрезі $7 і вислали ту суму до Обєднання з призначенням на Музей. Годиться підкреслити, що се завдячуємо тут родженій молодій секретарці Олені Логуш, а тому ця жертва має ще особливше значіння. По тім бачимо, що значить мати діти в У. Н. Союзі й виховувати їх у Союзовім дусі. Наші матері повинні за це памятати.

А. Громоцька.

ДЖЕМЕЙКА, Л. АЙ.

Срібне весілля на Рідну Школу.

Гості, що забавлялися в неділю, 27-го. жовтня, з нагоди 25-літньої річниці шлюбу діяльних громадян-Союзовців, Василя і Катерини Воробець, не забули й на потреби рідного краю і на заклик гр. Цісика зібрали на Рідну Школу суму $18,56, котру передали для висилки до краю Обєднанню.

МІКІЗРАКС, ПА.

На визвольну боротьбу.

Звичайна колекта, яку наша громада переводить кожного місяця на визвольну боротьбу, принесла $103 за серпень і вересень. Ту суму вислано через Обєднання на призначену ціль.

С. І. Костецький.

ПОДЯКИ.

Я, нижче підписаний член 48 від. в Плейнс, Па., складаю щиру подяку головним урядникам нашої організації за уділення мені допомоги з фонду запомогового в сумі $25, котрі стали мені великою поміччю у моїй недузі. Бажаю як найкращого успіху У. Н. Союзови. Також дякую місцевим урядникам за їх труд.

Михайло Мицьо.

Я, нижче підписаний член 137 від. У. Н. Союза, складаю щиру подяку головним урядникам нашої організації за уділення мені допомоги з фонду запомогового в сумі $50. Бажаю якнайкращого успіху У. Н. Союзови. Також дякую місцевим урядникам за їх труд.

Іван Рудавський,
Вест Істон, Па.

Мусій Степанчук.

ДОЛЯ ГЕРОЯ ВІЙНИ.

Понад гори вихри виють,
Долинами села мріють...
А за горами, лісами
Мріє військо здовж рядами.

Вітер полем свище, стогне,
Кождий жовнір в згадках тоне:
Там в селі десь його хата
І родина, батько й мати.

Та він тут рідні не має,
Його рід — це військо браве,
Його дах — це чорні хмари,
Вода в річках — теплі страви.

Спів і мова — вітер в полі
Й сіра мряка довкола,
Брязк шабель, гарматні гуки,
Що відгонять журбу й скуки.

Лютий бій — це гра й забава,
Постелею — рів, мурава,
А приятель — друг по зброї,
Кріс набитий в поготові.

Сон, теплота, вся вигода,
Голод, холод, непогода,
Дощ, чи плюта, заверюха
Не убе відваги духа.

Жовнір щастя тут не знає,
Втіхи й радости не має;
Він за щастя міліонів
Йде борні й стражданьстражданьхи заганом.

Чуїсть серця, біль і жалі
Він утопляє в заграві,
А радіє хіба тихо,
Як бій лютий пройде вихром.

Як ранок принесе вістку,
Що горою рідне військо,
О, тоді він, як дитина,
Усміхнеться на хвилину.

А як хто з другів убитий,
Він прошепче лиш молитву,
Трохи сплаче, попрощає
Й мовчки в яму поховає.

Потім сльозу з очей зітре,
А лице висушить вітер...
Скочить з місця, гляне вгору
І йде далі кроком скорим.

Тай на смерть він не зважає,
Бо нераз її стрічає:
Заглядає її в вічі,
Ой, не раз та і не двічі!

Сум і жаль в відвазі душить,
У побіді серце тішить;
Бо герой він, син недолі,
Що готує іншим долю.

ПОРТ ДЖЕРБІС, Н. Й. Подаю до загального відома всім членам, котрі належать до відділу ч. 88, щоб без ніяких вимов, були ласкаві зголоситись на цю неділю, 3-го листопада, в означенім місци і вирівнати свої обовязки. В противнім разі будуть суспендовані. — Секретар.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Отсим повідомляю всіх інтересованих, що Централя Українських Професіоналістів, від дня 1-го листопада ц. р., буде перенесена під таку адресу:

UKRAINIAN PROFESSIONAL ASSOCIATION,
1957 West 51 Street,
Chicago, Ill.

Д-р Г. Г. Скеґар, гол. секр.